

Verlag Netwerkbijeenkomst oktober

Keteninnovatieprogramma Zorgeloos Afval
- Circulaire economie in de Zorg

**NEDERLAND
CIRCULAIR!**

Arnhem, 14 okt 2016

Inhoud

Introductie	3
Zij waren erbij!	4
Het proces	5
Cathy van Beek, lid raad van bestuur Radboudumc	6
Pilot: Herontwerpen van plastic omverpakking	8
Pilot: Recycling van infuuszakken	10
Pilot: Duurzame/Bewuste inkoop	12
Pilot: Circulair labelen van producten	13
Pilot: SZA-bak	14
LAP3	15
Saliha Lalout, NEN.....	16
Vervolgtraject	17
Contact.....	20

Netwerkbijeenkomst oktober

Dit is het verslag van de tweede netwerkbijeenkomst van het keteninnovatieprogramma Zorgeloos Afval op 14 okt 2016. De bijeenkomst vond plaats bij Rijnstate in Arnhem.

Doel van deze netwerkbijeenkomst was:

- Voorstellen van onze ambassadeur Cathy van Beek, lid raad van bestuur Radboudumc
- Partners van het programma gelegenheid geven om met elkaar bij te praten
- Update van de 5 pilotprojecten geven aan de partners
- Het bespreken van mogelijkheden van Normalisatie
- Een eventueel vervolgtraject bespreken

In dit verslag vindt u een samenvatting van de highlights. Veel leesplezier!

“Wat een impact als wij tegen al die leveranciers zeggen: we gaan circulair! onvoorstelbaar!”

Zij waren erbij!

- Atlant
- Baxter
- BrabantZorg
- Delta Healthcare
- Icova BV
- Mauser
- Meander Medisch Centrum
- Medtronic
- MEDZ Europe
- MWH
- Nefemed
- NEN
- NEVI
- Optimalplanet
- Pharmafilter
- Radboudumc
- Rijnstate
- RIVM
- SCA
- Shanks Nederland
- Spaarne Gasthuis
- SUEZ
- Ter Gooi
- Universitair Medisch Centrum Utrecht
- Vereniging Afvalbedrijven
- VU Medisch Centrum
- Zuyderland

Het proces

Transitiemanager Jolein Baidenmann heet iedereen welkom en vertelt wat over het proces.

In het begin van dit transitieproces was de energie heel hoog, maar de focus laag. Nu merk je dat het soms andersom is. Het proces waar we met elkaar inzitten is taai. We gaan twee stappen vooruit en één achteruit. Dat hoort erbij. Maar dan wordt soms de energie wat lager. Dat is logisch, want jullie hebben allemaal ook je gewone werk naast dit project, dat is de realiteit.

Nu zitten we in een fase waarin een aantal keuzes zijn gemaakt en een aantal onderdelen zijn afgevallen. Er is een eindspurt nodig. Laten we met zijn allen vol energie starten aan deze laatste fase.

Cathy van Beek

Het programma Zorgeloos Afval heeft per 1 mei een ambassadeur: mevrouw drs. Cathy C. van Beek MCM, lid van de Raad van Bestuur van het Radboudumc.

Cathy geeft vandaag een presentatie over hoe het Radboudumc duurzaamheid aanpakt. Vol enthousiasme start ze met een kennismakingsrondje waarbij producenten, zorginstellingen en afvalverwerkers uitleggen wat ze doen.

Cathy is inspirerend en kritisch.

Het klimaat heeft impact op de zorg dat zie je door de stijging van temperatuur, zwaarder weer, extreme hitte en luchtvervuiling, daardoor zijn er meer zieken of mensen die via een ongeval onze zorg bereiken.

Het Radboudumc gaat voor duurzame, innovatieve en betaalbare gezondheidszorg. Voor de kinderen van onze kinderen, waardecreatie op sociaal, ecologisch en economisch gebied, in dialoog met betrokkenen.

Cathy van Beek

Cathy merkt dat je door moet praten over duurzaamheid. Bijvoorbeeld met dokters. Die geven aan 'we doen het zo al goed, we hebben het al zo druk'. Maar er is altijd een grote verandering gaande waardoor mensen zeggen; "moet dat er ook nog bij". Wij zeggen niet 'erbij' we doen dingen gewoon anders.

Bedrijfsleven loopt ver voorop, wij hobbelen met zorg daar echt achteraan.

Er ontstaat een discussie over hoe het beste de samenwerking aan kan worden gegaan voor bijv. het inkopen van zorgkleding of matrassen. Er worden namen en mogelijkheden gedeeld.

“Wat ik tegen dokters zeg: jongens we dweilen met de kraan open, start aan het begin met preventieve zorg”

Freekje Savenije, MVO coördinator van het Spaarne Gasthuis en projectcoördinator van de pilot Simplastic, geeft een update van de ontwikkelingen binnen de pilot.

We hebben een Circle Scan laten maken om te onderzoeken of we een monostroom van plastics konden creëren. Daar kwamen bijv. laboratoria trays uit als optie. Maar we vroegen ons af of we nu weer een aparte stroom moesten gaan inzamelen. Daar werden we niet zo enthousiast van, want dat apart inzamelen levert logistieke problemen zagen we bij de pilot infuuszakken.

Een pilot is niet altijd even makkelijk, de focus verschuift wel eens, maar we hebben veel inzicht in het proces en de beweegredenen van verschillende partijen gekregen.

- Betrek ook de industrie bij het proces is een tip van een deelnemer, zodat de verpakking makkelijk te recyclen is.
- Een producent geeft aan dat ze zo min mogelijk verpakkingen maken, maar dat ze vanuit ziekenhuizen de vraag krijgen het in drie verpakkingen aan te leveren.
- Nog een tip is het omdraaien van de focus: kijk welke producten je van het restmateriaal wil maken en of er vraag naar die producten is.

Herontwerp plastic omverpakking

Pilot Simplastic Vervolgaanpak

Freekje geeft aan dat er nu drie mogelijke vervolgstappen zijn benoemd, maar dat de groep waarschijnlijk gaat focussen op 1 traject:

1. Geen aparte stroom inzamelen, maar al het vervuild en ongesorteerd plastic bij elkaar inzamelen. En bekijken hoe dit hoogwaardig te recyclen is.
2. Het percentage ingezameld plastic in het ziekenhuis dat hoogwaardig gerecycled kan worden omhoog brengen. Hiervoor zijn de producenten nodig, die moeten hun producten zo maken dat de afvalverwerkers er meer mee kunnen.
3. Kijken naar producten die van meerdere lagen en verschillende soorten plastic gemaakt zijn (bijv. Laminaat), om te onderzoeken of deze producten van 1 soort plastic kunnen worden gemaakt.

OPROEP:

We hebben massa nodig van ziekenhuizen die aan de slag willen met het recyclen van het plastic verpakkingen. Wil je meedoen? Neem dan contact op met:

Freekje Savenije.

fsavenije@spaarneziekenhuis.nl

“Wat zou het fantastisch zijn als we kunnen zeggen: Gooi het allemaal in de oranje zak. Het is allemaal plastic en wordt hoogwaardig gerecycled”

UPDATE pilot Infuuszakken

Recycling van infuuszakken

Recycling
infuuszakken

Vanwege afwezigheid van Ellen Parma, coordinator van de projectgroep, geeft Esther Willems, stafadviseur duurzaamheid aan het UMC-U en lid van de projectgroep, een update van de ontwikkelingen binnen de pilot.

We zijn in veel ziekenhuizen gestart met de inzameling van infuuszakken en er is een verwerker gevonden om de infuuszakken te recyclen. Radboudumc, AMC, Spaarne Gasthuis, Onze Lieve Vrouwen Gasthuis en UMC-U zamelen nu in. Het was best veel werk om dit op te zetten en het loopt nog niet zo soepel.

Redenen:

- Problemen vanuit ziekenhuis hygiëne; het apart inzamelen zorgt voor een hoger besmettingsgevaar omdat de infuuszakken te lang op de afdeling liggen.
- Sommige infuuszakken hebben stickers met patiëntgegevens, deze kunnen niet apart ingezameld worden.
- Veel infuuszakken bevatten medicijnen, deze mogen we niet apart inzamelen.
- Soms zijn ingezamelde zakken niet goed herkenbaar als apart ingezameld materiaal waardoor ze toch weer bij restafval komen.

Gelukkig zijn de medewerkers heel gemotiveerd om mee te doen dat lijkt niet het probleem. Zij willen echt mee doen, dat vond ik heel goed om te horen.

Pilot Infuuszakken Vervolgaanpak

We zijn er met de producenten achter dat de samenstelling altijd verschillende laagjes kunststoffen bevat met verschillende eisen en dat dit moeilijk te veranderen is. Wel zijn de producenten druk bezig met het verminderen van de milieubelasting bijv. geen pvc of weekmakers meer. Maar een infuuszak kan niet zomaar van één soort kunststof gemaakt worden.

We zijn nu met de pilotgroep aan het afstemmen wat de vervolg stap is.

Het inzamelen van de beloofde 500 kg per organisatie blijkt te veel en de kans op hoogwaardige verwerking is laag. Toch hebben we besloten door te gaan, ook met minder kilogram, we willen weten wat kan je er mee, hoe interessant is het voor een verwerker en hoe hoogwaardig kan het materiaal ingezet worden.

Er kwamen vragen en tips, waaronder het inschakelen van designstudenten om nieuwe patiëntenstickers te ontwerpen waardoor recycling van die zakken wel mogelijk is.

“Een pilot die niet lukt kan best succesvol zijn, dan weet je namelijk dat het niet lukt”

UPDATE pilot Duurzaam Inkoop

Duurzame inkoop

Ezra Ricker, jurist van het Rijnstate Ziekenhuis, projectcoördinator van de pilot Duurzaam Inkoop, geeft een update van de ontwikkelingen binnen de pilot.

We willen samen met producenten kijken wat haalbare producten zijn om duurzaam in te kopen. Als ziekenhuizen gaan we nu te veel op de stoel van de producent zitten. We geven hen opdrachten, terwijl we moeten samenwerken.

We zijn nu bezig met een traject rondom Rijnstate en VU MC om te kijken of we met meerdere ziekenhuizen 2 a 3 jaar kunnen samenwerken rondom gezamenlijke duurzame inkoop. Zodat we volumes kunnen halen en met een duidelijke boodschap bij de producenten aankomen. Want producenten geven aan dat ze graag uniforme voorwaarden willen. En dat het heel belangrijk is dat ziekenhuizen zeggen wat ze willen qua duurzaamheid van producten.

We willen iedereen uitdagen mee te denken welk product geschikt is en vanaf welk volume het kostendekkend is.

“We moeten als ziekenhuizen gebruik gaan maken van de kennis die producenten hebben”

UPDATE pilot labeling

Circulair labelen van producten

Richard van Batenburg, Sales manager Icova, projectcoördinator van de pilot Labeling, gaf een update van de ontwikkelingen binnen de pilot.

Dit project gaat over het toekennen van label aan een product, het label geeft aan hoe goed het product te recyclen is. Dit is afhankelijk of het product bestaat uit meerdere plastics en andere onderdelen eenvoudig te verwijderen.

We kijken of we een beoordeling kunnen maken van het product. Voor slecht beoordeelde producten betaald de producent een toeslag. Het geld van deze toeslagen kan benut worden voor verbetering van het product of nieuwe verwerkingsmethodes.

In juni is de Ronde tafel geweest, daar hebben meerdere mensen hun vinger opgestoken, zij willen er over meedenken. Meerdere partijen hebben intern gekeken en gevraagd wat hun recycling partners er van vinden. Er waren goede ideeën en kritische noten. Er wordt nu een vervolg overleg gepland in november en het traject loopt door in 2017.

Circulair labelen van producten

UPDATE pilot SZA-bak

SZA-bak

Jannette de Lange, Marketingmanager bij Suez, geeft namens pilotcoördinator Jose Postma een update van de ontwikkelingen binnen de pilot.

We hebben gekeken naar haalbare mogelijkheden en mensen in de keten bij het project betrokken. We hebben met fabrikant Mauser gekeken naar de eisen voor het productie proces van een kwalitatieve, veilige SZA-bak, los van de keurmerken waar het uiteindelijk aan moet voldoen.

Ik kan niet zeggen dat we er al zijn, maar ik had het geluk de productie van het eerste 'verantwoorde' vat te mogen aanschouwen. Het was een super moment. Het vat haalt alleen nog niet de test resultaten. We voldoen nu nog niet aan het keurmerk.

Mauser: We zijn al jaren op zoek naar het maken van een vat van gerecycled materiaal. De resultaten die we nu gemeten hebben waren 5x beter dan wat we ooit getest hebben. We zijn er van overtuigd dat we dit gaan halen.

SZA-bak

Om te kunnen veranderen wat er in de bak gaat is samenwerking tussen de ziekenhuizen nodig. Het gaat om gedragsverandering. Er is een rondetafel in de planning.

Landelijk Afval Plan 3

Het nieuwe ontwerp Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3) ligt ter inzage en de sector wordt door de overheid gevraagd om te komen met haar zienswijze.

Één van de doelstellingen van LAP3 is:

Het optimaliseren van de inzet van afvalstoffen in een circulaire economie, dat wil zeggen dat grondstoffen en afvalstoffen weer zo hoogwaardig mogelijk ingezet worden in dezelfde of andere ketens opdat voorkomen wordt dat deze stoffen verloren gaan voor de circulaire economie. Alleen afval dat niet nuttig kan worden toegepast mag worden verwijderd.

Er volgt een discussie waarbij aangegeven wordt dat het via LAP3 nu wel de tijd is om er nu iets aan te doen. We moeten beleidsmakers overtuigen van veranderingen en dat het haalbaar is. Er staan in het Landelijk Afvalbeheer Plan nu een aantal dingen die ons op kosten drijven en ook nog eens milieu onvriendelijk zijn. Allemaal gedreven vanuit overheid uit handhaafbaarheid, er liggen kansen om te verbeteren.

Meerdere groepjes zijn bezig met bezwaren formuleren van bezwaren rondom het Sectorplan 19 van het LAP3, voor ziekenhuisafval. Jolein coördineert een bezwaartraject voor de geïnteresseerde partijen van Zorgeloos Afval. En zal aansluiting zoeken bij andere partijen die ook bezwaar willen indienen.

Presentatie NEN

Saliha Lalout geeft een presentatie over wat normalisatie voor een circulaire economie kan betekenen. NEN is het kennisnetwerk voor normontwikkeling en normtoepassing en een directe toegang tot het mondiale netwerk.

'Normalisatie is het proces waarbij afspraken worden gemaakt tussen belanghebbende partijen over specificaties van een product, dienst of proces'

Normen dragen bij aan uniformiteit, veiligheid en duurzaamheid van producten en productiemethoden. Een norm kan bij de pilot Infuuszakken bijdragen door bijvoorbeeld aan te geven uit hoeveel lagen het mag bestaan.

De NEN doet momenteel een studie:

Hoe kunnen normen zo goed mogelijk bijdragen aan de groene groei die het kabinet voor ogen heeft?

Vervolgtraject

Het programma Zorgeloos Afval loopt officieel af eind december 2016.

In de diverse pilots gebeuren nog interessante stappen, en heeft men het idee dat december te vroeg is om af te ronden. Het programma is nog volop in beweging.

Transitiemanager Jolein bespreekt verschillende opties voor het programma:

- Afbouwen eind december
- Pilots op eigen kracht door pilotgroepen voortzetten, zonder groter verband
- Kijken of de pilots en het programma ergens ingebed kunnen worden, met een beperkte begeleiding. Dat betekent een eigen bijdrage van deelnemende organisaties.

Jolein heeft op verzoek van de pilotcoördinatoren een voorstel gedaan, en toetst haar eerste voorstel aan de groep. Overwegend is men positief over een vervolg met een eigen bijdrage. Daarbij is het wel belangrijk dat die bijdrage niet te hoog is en eerlijk wordt verdeeld over de verschillende partijen.

Ook worden verschillende mogelijkheden voor inbedding besproken: in het Rijksbrede Programma CE zit geen zorg maar wel kunststof en ook duurzaam inkoop, misschien is het mogelijk om daar op door te gaan? Is het een idee om deze verkenning synchroon te laten lopen met de verkenning van NEN? Is het mogelijk bij Milieu Platform Zorg aan te sluiten, ook al zijn die meer praktisch bezig? Kan het programma onder MVO Nederland worden opgepakt? Daarbij wordt wel opgemerkt dat partijen al voor het lidmaatschap van MVO Nederland betalen. Men vraagt zich af of de begeleiding van dit programma daar dan niet bij hoort.

Vervolgtraject

Reacties:

“

“ik denk dat het heel goed is dat er een centraal iemand is die aan gaat jagen, die de push geeft en verbind, dat scheelt werk en daar heb ik ook wel iets voor over.”

”

“

“Je hebt een verbindende factor nodig”

”

“

“Traject van een jaar te kort om tot echte resultaten te komen, zou zonde zijn als het uit elkaar valt”

”

Netwerkborrel

Daarna is het tijd voor de netwerkborrel:

“

“Het gaat om bewustwording, het is moeilijk maar zo belangrijk”

“

“Het is goed om partijen uit verschillende richtingen samen in huis te hebben”

”

“

“Ik zocht ervaringen over hoe anderen het doen, hier zijn goede partijen”

”

“

“zoals Cathy van Beek zei: Kleine stapjes zijn ook stapjes”

”

”

Contact

Vragen? Opmerkingen?

Neem contact op met de transitie manager van het traject Zorgeloos Afval

Jolein Baidenmann

j.baidenmann@mvonederland.nl

of 06-23 92 04 04

Het Keteninnovatieprogramma Zorgeloos Afval is onderdeel van het programma Nederland Circulair, waarin de maatschappelijke organisaties Circle Economy, Click NL, De Groene Zaak, Het Groene Brein, MVO Nederland met ondersteuning van RVO en het Ministerie van I&M werken aan 7 thema's om circulair ondernemen in het Nederlands bedrijfsleven te versnellen.

